

Puhtaan siirtymän ympäristömenettelyt

27.5.2025

Rahoittaja

Jatkuvan oppimisen ja
työllisyyden palvelukeskus

Euroopan unionin rahoittama –
NextGenerationEU

Puhtaan siirtymän ympäristömenettelyt

27.5.2025

Viranomaiset

EU:n uudet säädökset

Ari Ekroos

Talousoikeuden professori, Aalto-yliopisto

ari.ekroos@aalto.fi

SISÄLLYS

1. Viranomaiset ja niiden tehtävät

1. Valtio

1. AVI ja ELY -> LVV
2. Ministeriöt ja valtioneuvosto

2. Kunnat

1. Kunta
2. Lupaviranomaiset

2. Yleisesittely: EU:n uudet säädökset, jotka muuttavat menettelyitä

1. Uusiutuvan energian direktiivi, RED III (2023/2413/EU)
2. Kriittisten raaka-aineiden asetus, CRMA (2024/1252/EU)
3. Nettonollateollisuusasetus, NZIA (2024/1735/EU)
4. Energiainfrastruktuuriasetus, EIA (2022/869/EU)
5. Kansallisen lainsäädännön muutokset

VIRANOMAISJÄRJESTELMÄ, YSL/VL

- Valtioneuvosto
 - valtioneuvoston asetukset (esim. YSL 9 §), yksityiskohtaiset yleiset säännökset
- Ympäristöministeriö
 - yleinen ohjaus, valvonta ja kehittäminen
 - ei asetuksenantovaltaa YSL:ssa
- Lupa- ja valvontavirasto (LVV, 2026) (nyt aluehallintovirasto, AVI)
 - ympäristönsuojelulain lupaviranomainen
 - vesilain lupaviranomainen
 - käsittelee hakemusasiat
- Lupa- ja valvontavirasto (nyt elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ELY)
 - ympäristönsuojelulain lupa- ja valvontaviranomainen
 - valvoo vesilain yleistä etua
 - Yva-yhteysviranomainen
- Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
 - ympäristönsuojelulain lupa- ja valvontaviranomainen
 - käsittelee tietyt vesilain mukaiset luvat

VIRANOMAISJÄRJESTELMÄ, kaavoitus ja rakentaminen

- Valtioneuvosto
 - valtioneuvoston asetukset (esim. kaavoitusmenettelyä koskevia säännöksiä)
- Ympäristöministeriö
 - Yleinen ohjaus ja kehittäminen, mm. lainsäädännön valmistelu
 - Rakentamisen tekniset säännökset YM:n asetuksissa, ns. rakentamismääräyskokoelma
- Lupa- ja valvontavirasto (nyt elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, ELY)
 - Rakennustoimen edistäminen
 - Kunnan kaavoituksen tukeminen ja valvonta (valtakunnalliset ja merkittävät maakunnalliset asiat)
- Elinvoimakeskus
 - Alueidenkäytön toimivuuden ja kestävyuden edistäminen
- Maakunnan liitto
 - Maakuntakaavoitus
 - Merialuesuunnittelu
- Kunta
 - Yleiskaavoitus ja asemakaavoitus, Maapolitiikka
 - Hallintosäännöllä määrätyt lupatehtävät, jotka eivät kuulu rakennusvalvontaviranomaiselle
- Kunnan rakennusvalvontaviranomainen - rakentamislain mukaiset lupa-asiat

Lupa- ja valvontavirasto, LVV

- Hallituksen esitys eduskunnalle (HE 13/2025), tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026
- Lupa- ja valvontavirasto lupa-, valvonta-, rekisteröinti-, toimeenpano- ja ohjaustehtäviä sekä yleisen edun valvontaa varten
- Toimialueena koko maa, päätoimipaikkana Tampere ja toimipaikka Hämeenlinnassa + 1 toimipaikka kaikilla sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueella
- Toimialat
 - Sosiaali- ja terveys
 - Varhaiskasvatus, koulutus ja kulttuuri
 - **Ympäristö: ympäristöosasto**
 - ympäristönsuojelun, luonnonsuojelun, rakentamisen ja vesien- ja merenhoidon lupa-, ohjaus-, suunnittelu- ja valvontatehtäviä,
 - vesitalousasioiden lupa- ja valvontatehtäviä,
 - alueidenkäytön tukemis- ja valvontatehtäviä,
 - ympäristövaikutusten arviointiin liittyviä tehtäviä ja
 - muita ympäristön käyttämistä ja suojelua koskevia tehtäviä
 - Työsuojelu
 - Pelastustoimi

Lupa- ja valvontavirasto, LVV

- Ympäristöosasto on **riippumaton** lupa-, hakemus-, ilmoitus- ja valvontatehtäviä hoitaessaan
 - toiminta on järjestettävä siten, että riippumattomuus ja puolueettomuus näissä tehtävissä on turvattu, eikä niille saa antaa sellaisia muita tehtäviä, jotka voivat vaarantaa näiden tehtävien asianmukaisen hoitamisen ja riippumattomuuden.
- Ympäristöosastolla on yleistä etua ympäristöä koskevassa päätöksenteossa ja muutoksenhaussa valvova **yleisen edun valvontayksikkö**
 - Yksiköllä on yleisen edun valvontatehtävässään **itsenäinen** ratkaisovalta.
 - Yksikön toiminta on järjestettävä siten, että sen riippumattomuus ja puolueettomuus näissä tehtävissä on turvattu eikä yksikölle saa antaa sellaisia muita tehtäviä, jotka voivat vaarantaa näiden tehtävien asianmukaisen hoitamisen ja riippumattomuuden.

Lupa- ja valvontavirasto, LVV

- Osastolle kuuluvat asiat ratkaisee **osastopäällikkö tai muu virkamies sen mukaan kuin osaston työjärjestyksessä määrätään.**
- Osastopäällikkö voi ottaa ratkaistavakseen asian, jonka osaston virkamies saa osaston työjärjestyksen mukaan ratkaista, jollei toisin ole säädetty, lukuun ottamatta 4 §:n 4 momentissa tarkoitettussa yksikössä ratkaistavia asioita – yleisen edun valvontayksikkö.
- Ympäristöosaston **osastopäällikkö ei voi ottaa ratkaistavakseen asioita**, jotka koskevat hallintopakkoasioita, ilmoitusasioita tai luonnonsuojelulain (9/2023) mukaisia poikkeuslupia eikä eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta annetussa laissa (383/2009) tarkoitettuja ympäristövahinkojen korjaamista ja luontovahinkojen korjaamista koskevia asioita.

LVV – muutettavat lait, 1

- Laki eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille
- Laki eräiden ympäristölle aiheutuneiden vahinkojen korjaamisesta
- Laki Etelämantereen ympäristönsuojelusta
- **Laki hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista**
- **Jätelaki**
- Laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta
- Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta
- **Luonnonsuojelulaki**
- Maa-aineslaki
- Maastoliikennelaki
- Merensuojelulaki
- Laki pilaantuneiden alueiden puhdistamisen tukemisesta
- Laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä
- **Laki rakennusperinnön suojelemisesta**
- **Rakentamislaki**

LVV – muutettavat lait, 2

- Laki rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta
- Laki Suomen ympäristökeskuksesta
- Laki Tammisaaren saariston kansallispuistosta
- Ulkoilulaki
- Laki Urho Kekkosen kansallispuistosta
- Laki vapaaehtoisesta osallistumisesta ympäristöasioiden hallinta- ja auditointijärjestelmään
- **Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä**
- **Ympäristönsuojelulaki**
- Laki ympäristövahinkorahastosta
- **Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä**
- **Vesilaki**
- **Alueidenkäyttölaki**

Elinvoimakeskus (HE 13/2025) 1

- Kuuluvat TEM:n hallinnonalaan
- Elinvoimakeskukset edistävät elinvoimaa.
 - Elinvoimalla tarkoitetaan tässä laissa kokonaisuutta, joka kuvaa alueen ja sen elinkeinotoiminnan kestävästä kasvusta ja puhtaasta siirtymästä, uudistumisesta ja kilpailukykyä sekä yrittäjyyden toimintaedellytyksiä, ruuantuotannon ja muun elinkeinotoiminnan kannattavuutta ja toimivia liikenneyhteyksiä, luonnonvarojen kestävästä käytöstä, luonnon monimuotoisuutta ja ympäristön hyvää tilaa, huoltovarmuutta ja turvallisuutta, työvoiman osaamista, työllisyyttä ja asukkaiden hyvinvointia sekä muita alueen vetovoimaa lisääviä tekijöitä.
- Tehtäväryhmät
 - 1) alueellisen työllisyyden, osaavan työvoiman saatavuuden sekä kulttuurin edistäminen;
 - 2) maa- ja puutarhatalous, maaseudun kehittäminen, **kala- ja porotalous**, elintarvikkeet, maatalouden tuotantopanosten turvallisuus ja laatu, luonnonmukainen tuotanto, eläinten terveys ja hyvinvointi, kasvinterveys sekä vesitalous;
 - 3) liikennejärjestelmän toimivuus ja kestävyys, liikenneturvallisuus, tie- ja liikenneolot sekä maanteiden pito;
 - 4) yritystoiminnan kestävä kasvu, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, kansainvälistyminen ja kilpailukyky sekä energiantuotanto;**
 - 5) työperusteinen maahanmuutto, maahanmuuttajien kotoutumisen ja hyvien väestösuhteiden edistäminen;
 - 6) luonnon monimuotoisuuden hyvän tilan edistäminen sekä kulttuuriympäristön hoito, vesien ja meren hyvän tilan edistäminen, alueidenkäytön ja ilmastotyön edistäminen sekä ympäristökasvatus;**
 - 7) eräät tässä momentissa mainittuihin tehtäväryhmiin liittyvät Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman välittävän toimielimen toimeenpanotehtävät sekä 2 kohdassa mainittuihin tehtäväryhmiin liittyvät Euroopan maatalouden tukirahaston ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston tukien toimeenpanotehtävät sekä delegoidut maksajavirastotehtävät.

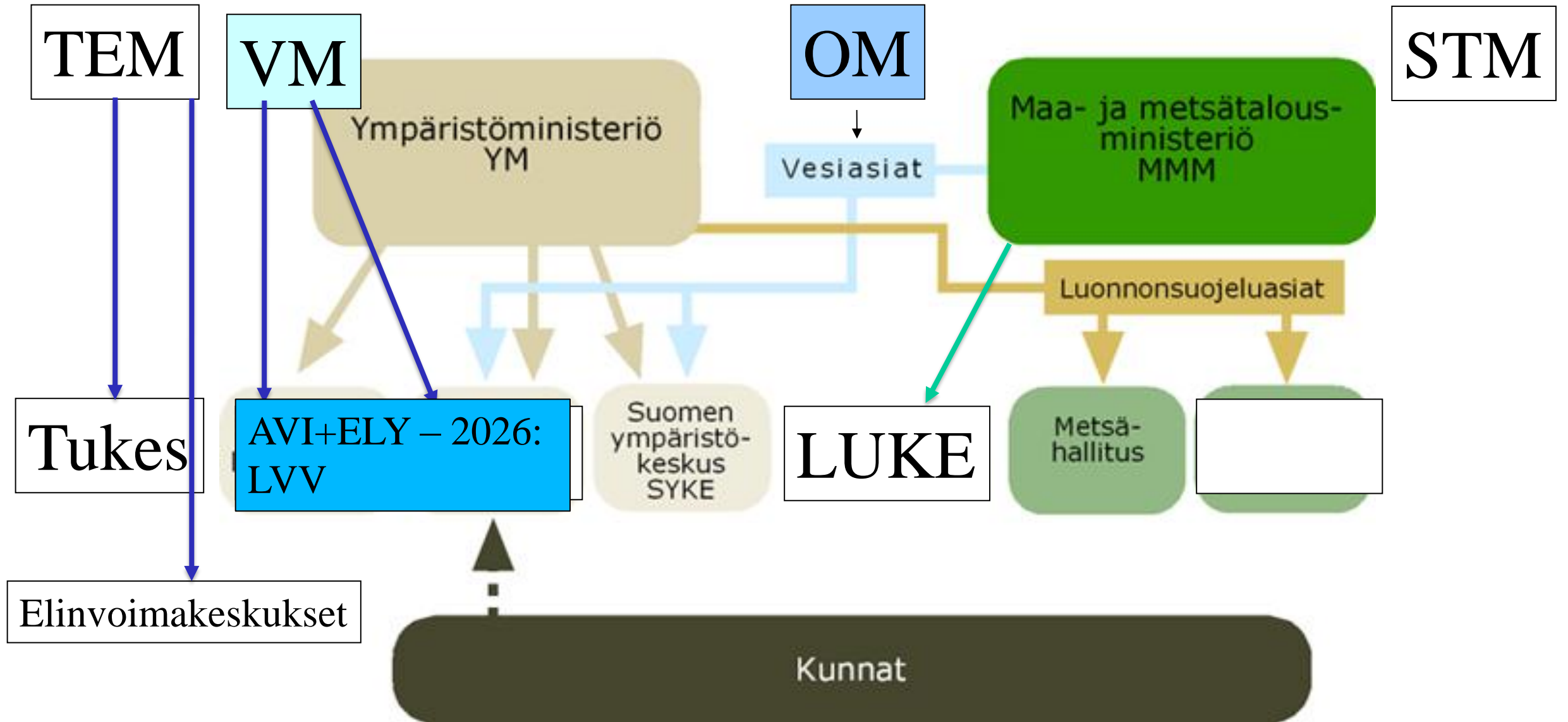
Elinvoimakeskus 2

- Elinvoimakeskusten tehtävänä on lisäksi:
 - 1) **alueiden kehittäminen**, yrittäjyyden ja elinkeinotoiminnan edistäminen, yritystoimintaa edistävä neuvonta, palveluohjaus ja verkostotyö sekä työelämän laadun edistäminen;
 - 2) tuottaa ja jakaa ympäristöä koskevaa tietoa, parantaa ympäristötietoutta **sekä edistää ympäristöhankkeiden toteuttamista ja toteuttaa ympäristöhankkeita**;
 - 3) **valvoa yleistä etua kalatalousasioissa ja sille laeissa hoidettaviksi säädetyissä vesitalousasioissa**, huolehtia valtion vesitaloudellisista luvista ja yksityisoikeudellisista sopimuksista ja valtion vesistö rakenteista sekä edistää maa- ja metsätalouden vesienhallintaa.
- Elinvoimakeskusten organisaatio
 - Elinvoimakeskusten lukumäärästä, toimialueista, nimistä, osastorakenteesta sekä päätoimipaikoista ja toimipaikoista säädetään **valtioneuvoston asetuksella**.
 - Elinvoimakeskusten sivutoimipaikoista ja osastoista määrätään tarkemmin elinvoimakeskusten työjärjestyksissä.

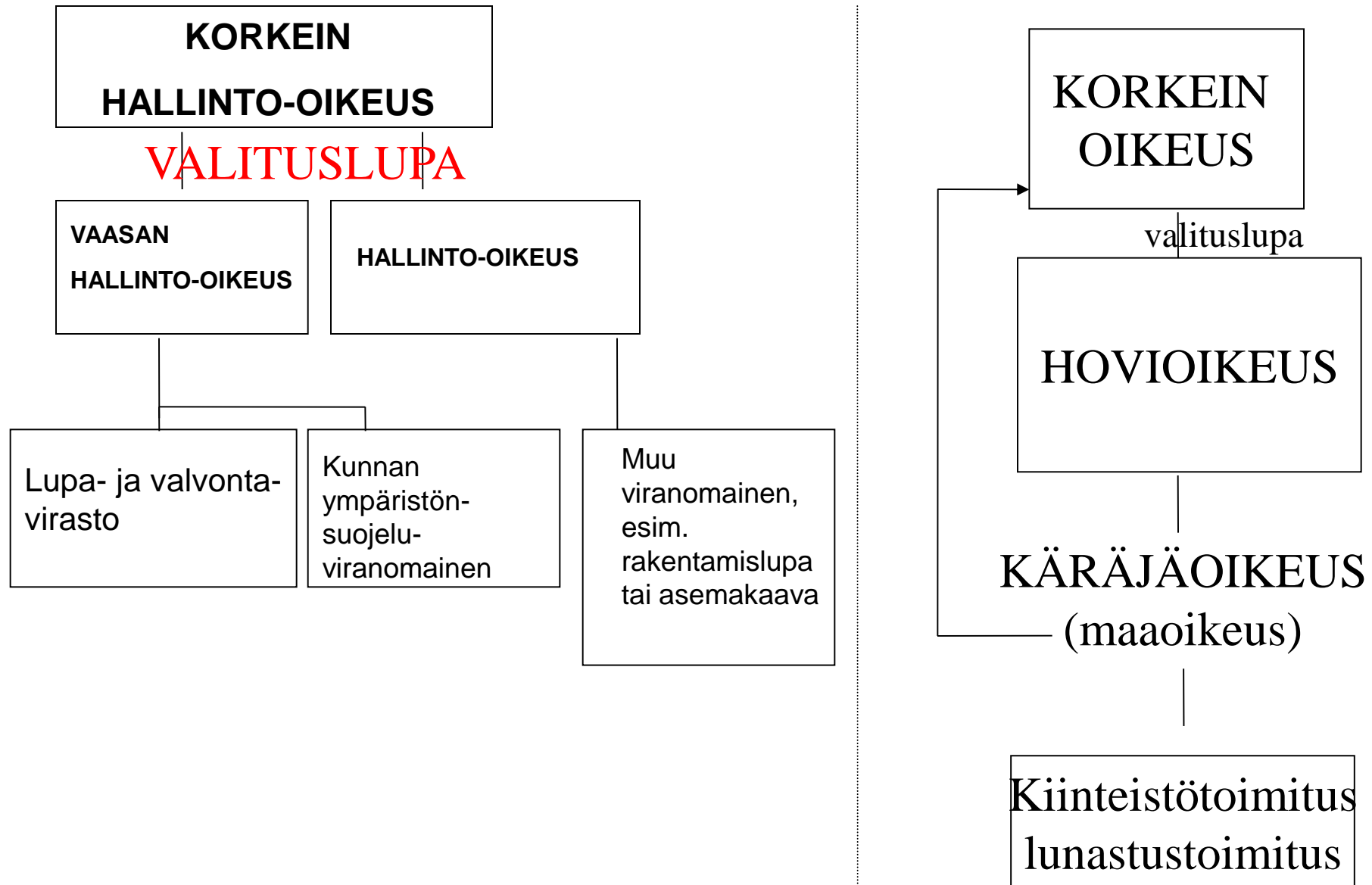
Mitä esimerkiksi jää LVV:n ulkopuolelle

- Kuntataso
 - Kaava-ratkaisut - kunta ja maakunta)
 - Rakentamis- ja purkuluvat - rakennusvalvontaviranomainen
 - Ympäristöluvut - kunnan ympäristönsuojeluviranomainen)
- Valtio
 - Kemikaaliturvallisuusluvut ja ilmoitukset - Tukes
 - Lentoesteluvat - Traficom
 - Muinaismuistot - Museovirasto

YMPÄRISTÖHALLINTO

LUPAVIRANOMAISET JA MUUTOKSENHAKUTUOMIOISTUIMET

SISÄLLYS

1. Viranomaiset ja niiden tehtävät

1. Valtio

1. AVI ja ELY -> LVV
2. Muut viranomaiset
3. Ministeriöt ja valtioneuvosto

2. Kunnat

1. Kunta
2. Lupaviranomaiset

2. Yleisesittely: EU:n uudet säädökset, jotka muuttavat menettelyitä

1. Uusiutuvan energian direktiivi, RED III
2. Kriittisten mineraalien asetus, CRMA
3. Nettonollateollisuusasetus, NZIA
4. Energiainfra-asetus

Soveltamisalat – EU-säädökset

- RED: uusiutuvista lähteistä peräisin oleva energia tai uusiutuva energia (2, 1 art.)
 - Tuuli- ja aurinkoenergia (aurinkolämpö ja aurinkosähkö) sekä geoterminen energia, osmoottinen energia, ympäristön energia, vuorovesi- ja aaltoenergia ja muu valtamerienergiaa, vesivoima, biomassa, kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamoissa syntyvää kaasu ja biokaasu
- CRMA: (2 JAKSO, 3 ja 4 art.)
 - Strategiset hankkeet, strategiset raaka-aineet, **liitteen I luettelo** (a-p kohdat, yhteensä 16 kpl)
 - Kriittiset raaka-aineet, liitteen II luettelo (a-aa kohdat, 30 kpl)
- NZIA: (2 art.)
 - nettonollateknologioiden valmistushankkeet (3(1a) art.) ja strategiset nettonollahankkeet (10 art.);
 - suunniteltu valmistava **teollisuuslaitos, laitoksen laajentaminen tai käyttötarkoituksen muuttaminen** (3(1d) art.)
 - nettonollateknologia: lopputuotteet, komponentit ja koneet (3(1a) art.)

Soveltamisalat - Suomi

- RED: uusiutuvista lähteistä peräisin oleva energia tai uusiutuva energia (2, 1 art.)
 - tuulienergia – AKL ja RakL; VL, TalousVyhöL, YVAL, LSL, MML, SähköML, LunL
 - aurinkoenergia – AKL ja RakL (YVAL), LSL, MML, SähköML, LunL
 - geoterminen energia – RakL, VL (YSL, YVAL)
 - osmoottinen energia – EI SUOMI?
 - ympäristön energia – lämpöpumput, RakL + muu?
 - vuorovesi- ja aaltoenergia ja muu valtamerienergiaa – EI SUOMI
 - vesivoima – VL, YVAL, (LSL), jne.
 - biomassa – poltto, YSL, YVAL
 - kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamoissa syntyvää kaasu – YSL, JäteL
 - biokaasu – YSL (5b, 5000 t.)
- CRMA: KaivosL, YSL, KaivannaisjäteA, RakL, KemTurvL, YVAL, AKL, LSL
 - Strategiset hankkeet, strategiset raaka-aineet, **liitteen I luettelo (a-p kohdat, yhteensä 16 kpl)**
 - Kriittiset raaka-aineet, liitteen II luettelo (a-aa kohdat, 30 kpl)
- NZIA: (2 art.), RakL, YSL, KemTurvL, YVAL, LSL, +?
 - nettonollateknologioiden valmistushankkeet (3(1a)) ja strategiset nettonollahankkeet (10 art);
 - suunniteltu valmistava **teollisuuslaitos, laitoksen laajentaminen tai käyttötarkoituksen muuttaminen** (3(1d) art.)
 - nettonollateknologia: lopputuotteet, komponentit ja koneet (3(1a))

Lupamenettely, määritelmät

- RED: lupamenettely kattaa **kaikki hallinnolliset luvat** ja kaikki vaiheet, sisältäen **yvan** (16 art.)
 - rakentamista, päivittämistä ja käyttöä + sähköverkkoon liittämistä ja uusiutuvan energian lämmitys- ja jäähdytysverkkoihin liittämistä ja
 - vaadittaessa ympäristöarvioinnit
- CRMA: lupamenettely:
 - **kaikki suunnittelemiseksi, rakentamiseksi ja toteuttamiseksi tarvittavat hallinnolliset luvat**, mukaan lukien rakennus-, kemikaali- ja liitännäsluvat sekä
 - tarvittaessa **ympäristöarvioinnit ja -luvut** (kattaa kaikki hallinnolliset hakemukset ja menettelyt hakemuksen pätevyyden tunnustamisesta siihen asti) (2,19, määritelmä art.)
- NZIA: lupamenettely
 - lupamenettely: prosessi, joka **kattaa kaikki tarvittavat** nettonollateknologian valmistushankkeiden suunnittelua, rakentamista, laajentamista ja toteuttamista koskevat hallinnolliset luvat, mukaan lukien rakennus-, kemikaali- ja verkkoliitännäsluvat sekä
 - tarvittaessa **ympäristöarvioinnit ja -luvut**, ja johon kuuluvat kaikki hallinnolliset hakemukset ja menettelyt hakemuksen pätevyyden toteutamisesta siihen asti, kun asiasta vastaava kansallinen toimivaltainen viranomaisantaa tiedoksi kattavan päätöksen menettelyn tuloksesta (3(1, f, määritelmä art.)

Voimaantulo, täytäntöönpano

- RED direktiivi (muutossäädös, 2023/2413/EU)
 - Tuli voimaan 21.11.2023 (julkaistiin 31.10.2023)
 - Yleinen voimaansaattamista koskeva ajankohta **21.5.2025** (muutossäädös 5(1) art.)
 - Saatettava voimaan 1.7.2024 (5(1) art.): 15e, 16, 16b, 16c, 16d ja 16f artiklat
 - 15e, 1(7) joka koskee 1. alueita uusiutuvan energian sähköjärjestelmään integroimiseksi tarvittavaa verkko- ja varastointiinfrakstruktuuria varten ...
 - 16, lupamenettelyn organisointi ja pääperiaatteet
 - 16b, lupamenettely uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueiden ulkopuolella
 - 16c, uusiutuvan energian hankkeiden päivittämistä koskevan lupamenettelynopeuttaminen
 - 16d, aurinkoenergiälaitteiden asentamista koskeva lupamenettely – rakentamislain korjaussarja vireillä
 - 16f, erittäin tärkeä yleinen etu – luonnonsuojelulain muutos vireillä
 - 21.2.2024 (16f art.), erittäin tärkeän yleisen edun mukaisia, kun punnitaan yksittäistapauksessa (luontodirektiivi, vesipuitedirektiivi, lintudirektiivi, hallintomalliasetus)
- CRMA
 - Kaikilta osiltaan velvoittava, sovelletaan sellaisenaan, 47 art.
 - Jäsenvaltioiden toteutettava ja säädettävä 24.11.2025 mennessä, 45 art.
 - voimaantulo 20 pv julkaisusta
- NZIA
 - Kaikilta osiltaan velvoittava, sovelletaan sellaisenaan, 38 art.
 - Ehdotuksessa ei täytäntöönpanolle määräaikoja
 - 2 vuotta, hankintamenettelyt

Hakemus pätevä/täydellinen

- Viranomaisen todettava hakemuksen pätevyys (todettava täydelliseksi)
 - RED, 16(2) art.
 - Nopean kehittämisen alueet: 30 pv (pyydettyä täydennys ilman aiheetonta viivytystä)
 - Muut: 45 pv
 - CRMA, 10(5) art.
 - 1 kk (täydennyspyyntö 14 vrk viranomaiselta)
 - NZIA, 6(6) art.
 - 1 kk (täydennyspyyntö 14 vrk viranomaiselta)
- 1 kk hankkeen taikataulu yhdessä muiden viranomaisten kanssa: CRMA ja NZIA
- Lupahakemuksen **käsittelyaika alkaa** täydellisestä/pätevästä hakemuksesta

Menettelyjen määräajat (1)

- Lupamenettely saa kestää korkeintaan, RED
 - Nopean kehittämisen alueet, 16a(1) art.
 - 12 kk, 24 kk (merelle sijoittuvat)
 - Poikkeukselliset olosuhteet + 6 kk
 - 6 kk, alle 150 kW (päivittäminen ja uusi), 12 kk (merelle)
 - Poikkeukselliset olosuhteet + 3 kk, merituuli 6 kk
 - Jos ei määräajassa, katsotaan **välivaiheet hyväksytyksi**
 - Ei, jos yva (16a(5) tai ”jos kyseisen jäsenvaltion kansallisessa oikeudessa ei ole hallinnollisen hiljaisen hyväksynnän periaatetta”
 - Ei sovelleta lopullisiin päätöksiin, vaan ne on annettava nimenomaisina päätöksinä
 - Muut alueet, 16b(2) art.
 - 24 kk, 36 kk (merelle sijoittuvat)
 - Poikkeukselliset olosuhteet + 6 kk
 - 12 kk, alle 150 kW (päivittäminen ja uusi), 24 kk (merelle)
 - Poikkeukselliset olosuhteet + 3 kk
 - YVA sisältyy laskentaan, jos sitä edellytetään kansallisessa, 16b(2) art.
- Aurinko (rakenteisiin/keinotekoisiiin, ei ensisij. käyttö): 3 kk, <100 kW 1 kk (16d)
- Lämpöpumput: 1 kk (3 kk maalämpö), ilmoitus 14 pv, <12 kW ja kuluttajien (16e)

Menettelyjen määräajat (2)

- Lupamenettely saa kestää korkeintaan
 - CRMA, 10(1) art., **strategisten raaka-aineiden menettely**
 - Jos louhintaa, 24 kk (pidennys poikkeustapauksessa 3 kk)
 - Jos jalostus tai kierrätys, 12 kk (pidennys poikkeustapauksessa 1 kk)
 - Jos em. jo luvituksessa: 21 kk ja 9 kk
 - NZIA, **strategiset ja muut**
 - Strategiset: kapasiteetti <1 GW/a, 9 kk, kapasiteetti >1 GW/a, 18 kk, jos ei mitata GW/a, 12 kk (13 art.)
 - Jos kapasiteetin lisäys, ½ määräaika (eli 4,5 kk ja 9 kk)
 - Muut kuin strategiset (6 art.):
 - Jos <1 GW/a, 12 kk, jos >1 GW/a, 18 kk, jos ei mitata 18 kk (kap. lisäys ½ määräaika)
 - Poikkeus: 1 kk
 - Poikkeukselliset riskit: 6 kk
 - Hiljainen hyväksyntä eli myönnetty, jos ei käsitelty määräajassa

Suomi, yhteyspiste ja määräajat nyt – RED II

- **Laki uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä (1145/2020)**
- 4 §: yhteysviranomaisen – LVV
- 5 §: yhteyspisteviranomaisen neuvontavelvollisuuden piirissä olevat lupamenettelyt ja muut hallinnolliset menettelyt
- 9 §: määräaikoihin sisältyvät lupamenettelyt ja muut hallinnolliset hyväksymismenettelyt
 - YSL, VL, LSL, MML, KemTL (+siirtoputkisto), IlmailuL, RakL, TalousVyöhL, SähköML
- 10 §: voimalaitosten lupamenettelyiden ja muiden hallinnollisten hyväksymismenettelyiden määräajat
 - 2 vuotta
 - Alle 150 kW, 1 vuosi
 - Päivittäminen 1 vuosi
- 11 §: määräajan laskeminen
 - Vireillepanosta päätöksen tiedoksiintoon, 1. menettelyn alusta
- 13 §: määräajan pidentäminen

Yhteyspisteviranomainen –keskeisiä seikkoja EU-säädöksissä

- Kaikissa tarkastelluissa EU-säädöksissä edellytetään yhteyspisteviranomaista - yhtä (NZ/CR) tai useampia, jolloin hakija yhteydessä vain yhteen (RES).
- Helposti saatavilla tietoa lupamenettelyistä (ja muutakin investointia tukevaa tietoa) verkossa, menettelykäsikirja (RES).
- Luvanhakijan neuvonta ja ”apu” koko luvanhaku- ja myöntämismenettelyn ajan (RES) - asiakirjojen ja tietojen toimittamisen koordinointi (NZ/CR).
- Hakija toimittaa kaikki asiakirjat sähköisenä (NZ/CR), kaikki luvat sähköiseen menettelyyn vuonna 2025 (RED).
- Yhteyspiste hoitaa joko koordinoitua/yhteensovitetta tai yhteistä menettelyä ympäristövaikutusten arvioinnissa – syntyy yksi tai koordinoitu/yhteensovitettu vaikutusarviointi (EU-direktiivien edellyttämät vaikutusarviointit).
- Hakemuksen täydelliseksi toteaminen, täydennyksen pyytäminen, määräaikojen pidentäminen – pientä vaihtelua yhteyspisteen ja muiden toimivaltaisten viranomaisten kesken.
- Ainoa yhteyspiste lupamenettelyssä, joka johtaa kattavan päätöksen antamiseen hankkeessa (CR/NZ), yhteyspisteen ohjattava hakija lupahakemusmenettelyn kaikkien vaiheiden läpi – ympäristön suojeluun liittyvät vaiheet mukaan lukien – kunnes toimivaltaiset viranomaiset tekevät yhden tai useamman päätöksen (RES).

Yhteyspisteviranomaisen – keskeisiä seikkoja EU-säädöksissä

- Lupamenettelyt kattavat rakennus-, kemikaali- ja liitännäluvat sekä tarvittaessa ympäristöarvioinnit ja –luvat (CR/NZIA), rakentamista, päivittämistä ja käyttöä sekä verkkoihin liittämistä koskevat luvat (RED).
- Kaikki vaiheet hakemuksen jättämisestä lupapäätöksiin (CR/NZIA/RED).
- Varmistettava määräaikojen noudattaminen (RED) – laadittava aikataulu (NZIA/CR).
- Lupamenettelyn käsittelyaika- ja koordinoitua koskevat vaatimukset johtavat todennäköisesti tarpeeseen koordinoita LVV:n ulkopuoliset luvat samaan menettelyyn.
- Lisäksi YSL:n ja VL:n lupamenettelyn käsittelyajat erikseen tarkasteluun?

Kansalliset lainsäädännön muutokset 1

- RED: Uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä annettu laki (1145/2020) muutetaan
 - HE 42/2025
- NZIA: Lakia ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa (898/2009) muutettiin (114/2025, HE 211/2024)
 - Laki kumotaan lailla eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa, HE 41/2025
- CRMA: Lakia ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa (898/2009) muutettiin (15/2025, HE 196/2024)
 - Laki kumotaan lailla eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa, HE 41/2025

Kansalliset lainsäädännön muutokset 2

- RED
- Muutoksia mm.
 - Nopean kehittämisen alueet
 - Nimeäminen
 - LVV pyytää kuntaa esittämään, kunta esittää, LVV päättää
 - YVA ja seulonta
 - Määräaikoihin ja niiden laskemiseen sekä pidentämiseen, lain liitteissä ajat
 - Kun hakemus todettu täydelliseksi
 - Määräaikojen noudattamiseen
 - Aurinkovoimaloita koskevat erityiset säännökset
 - Säännökset täydelliseksi toteamisesta

Kansalliset lainsäädännön muutokset 3

- NZIA ja CRMA
- Laki eräiden ympäristöasioiden käsittelystä Lupa- ja valvontavirastossa, HE 41/2025, tulee sisältämään säännökset mm.
 - Yhteyspisteviranomaisesta (14 §), LVV
 - RED, NZIA ja CRMA
 - Määräaikojen seurannasta (CRMA ja NZIA) ja pidentämisestä

Lupa- ja valvontavirastossa, HE 41/2025 -1

- NZIA, CRMA – AVI-laki kumotaan
- Voimaan 1.1.2026, kumoaa (24 §)
 - 1) ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annettu laki (898/2009);
 - 2) eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta annettu laki (764/2019)
 - Uudessa laissa hyvin saman tyyppisiä säännöksiä ns. yhdestä luukusta
- Lain tavoitteena on edistää ja yhtenäistää eräiden Lupa- ja valvontaviraston toimivaltaan kuuluvien ympäristöön vaikuttavien hankkeiden ja toimintojen lupa- ja hakemusmenettelyjä, vahvistaa ympäristöasioiden käsittelyn asiantuntemusta ja vuorovaikutteisuutta sekä edistää sähköisten asiointijärjestelmien hyödyntämistä.
- Soveltamisala: YSL, VL, LSL sekä muut LVV:n toimivaltaan kuuluvat

Lupa- ja valvontavirastossa, HE 41/2025 - 2

- Ennakollinen ohjaus ja yhteistyö, 3 §
 - Lupa- ja valvontavirasto ohjaa osaltaan hankkeen tai toiminnan vaatimien arviointi- ja lupamenettelyjen sekä niihin liittyvien selvitysten kokonaisuutta ympäristöasioiden käsittelyssä.
 - Lupa- ja valvontavirasto huolehtii asian edellyttämästä tarvittavasta yhteydenpidosta hankkeesta vastaavan ja viranomaisten kanssa riittävän tiedonvaihdon varmistamiseksi sekä lupamenettelyiden sujuvoittamiseksi.
 - Lupa- ja valvontavirasto voi **myös järjestää tarpeen mukaan tapaamisen hakijan sekä muiden tahojen ja toimivaltaisten viranomaisten välillä.**
 - YSL ja YVAL: säännöksiä ennakkokeskustelusta ennen menettelyn aloittamista
- Sähköinen asiointi pääsääntönä, 5 §
- LVV:n annettava käsittelyaikaa koskeva arvio, 6 §

Lupa- ja valvontavirastossa, HE 41/2025 - 3

- Eräiden vihreän siirtymän hankkeiden määräaikainen etusija
 - Vuoden 2030 loppuun saakka
 - Hakemukset, jotka koskevat
 - 1) energiatuotantolaitosta, joka tuottaa energiaa uusiutuvalla energialla, sekä merituulivoimalaa ja siihen liittyviä vesitaloushankkeita;
 - 2) uusiutuvaan energiaan tai sähköistämiseen perustuvia fossiilisten polttoaineiden tai raaka-aineiden käyttöä korvaavia teollisuuden hankkeita;
 - 3) vedyn valmistusta ja hyödyntämistä, lukuun ottamatta vedyn valmistusta fossiilisista polttoaineista;
 - 4) hiilidioksidin talteenottoa, hyödyntämistä ja varastointia;
 - 5) akkutehdasta ja akkumateriaalien valmistusta, talteenottoa ja uudelleenkäyttöä;
 - 6) palvelinkeskusta, jonka tuottamasta hukkalämmöstä pääosa hyödynnetään;
 - 7) ydinvoimalaitosta.
- Eräiden EU-säädösten mukaisten hankkeiden etusija, 8 §
 - CRMA, NZIA –hankkeet

Lupa- ja valvontavirastossa, HE 41/2025 - 4

- Lupahakemusten yhteiskäsittely
 - käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä **ympäristönsuojelulaissa** ja **vesilaissa** tarkoitetut, samaa toimintaa tai hanketta koskevat lupahakemukset
 - ympäristönsuojelulaissa tai vesilaissa tarkoitettuun hankkeeseen tai toimintaan olennaisella tavalla liittyvää **luonnonsuojelulain** 66 tai 83 §:ssä tarkoitettua poikkeusta koskeva hakemus käsitellään ja ratkaistaan samassa menettelyssä, jollei sen erillinen käsittely ole perusteltua
 - yhteiskäsittely myös maa-aineslain lain mukaisen lupahakemuksen osalta, jos LVV on toimivaltainen
- Yhteiskäsittelyssä olevat lupahakemukset käsitellään ympäristönsuojelulain mukaisessa menettelyssä
 - jos yhteiskäsittelyyn sisältyy vesilain mukainen lupahakemus, asiat käsitellään vesilain mukaisessa menettelyssä
- Valitusoikeus määräytyy yhteiskäsittelyssä YSL 9 §:n mukaisesti, jos ei YSL asia, niin VL 15:2

Lupa- ja valvontavirastossa, HE 41/2025 - 5

- LVV:n ratkaisukokoonpanot, 12 §
 - YSL ja VL asiat esittelystä, 1 tai 2 ratkaisijaa taikka monijäseninen kokoonpano
 - 1 ratkaisija: ympäristöosaston osastopäällikkö tai tämän määräämä muu virkamies
 - Ratkaisukokoonpano määrätään asian vaatiman asiantuntemuksen mukaan
- Äänestäminen: oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 85 §:n mukaisesti
 - Virkaikäjärjestyksessä, nuorin ensin, puheenjohtaja viimeiseksi
 - Muu kuin lainoppinut esittää kantansa ennen lainoppinutta
 - Enemmistön kanta, jos tasan pj:n ääni ratkaisee

Lupa- ja valvontavirastossa, HE 41/2025 - 6

- Yhteyspisteviranomainen
 - RED, CRMA ja NZIA
- Määräaikojen seuranta
 - Seurattava CRMA ja NZIA määräaikoja
 - Pidentäminen: toimivaltaisen viranomaisen esitettävä, yhteyspisteviranomainen voi pidentää
- Yhteensovittavat lupamenettelyt, 16 §
 - LVV:n ja Tukesin luvat
 - 1) kaivoslain (621/2011) 9 §:n mukainen malminetsintälupa, 16 §:n mukainen kaivoslupa ja 22 §:n mukainen kullanhuuhdontalupa;
 - 2) vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 23 §:n mukainen lupa vaarallisen kemikaalin laajamittaiseen teolliseen käsittelyyn ja varastointiin sekä 58 §:n mukainen lupa räjähteiden valmistukseen ja varastointiin.
 - Luvan hakija voi pyytää (ei siis automaattisesti)
 - LVV on yhteensovittava viranomainen
 - Erityisiä säännöksiä yhteensovittavaa menettelyä koskien
 - Käsittelyaika-arvio, hakemusten täydentäminen, tiedoksianto, tiedottaminen, lausunnot, muistutukset ja hakijan selitys, lupapäätöksen antaminen ja tiedoksianto